

MAITSETAIMEDEGA SÕBRAKS

POKUDE ERI

16. veebruar 2022

Nº001

Taimedele saime järgi minna üpris hilja, seega tõime taimed 16.02 õhtul lasteaeda ja asetasime aknalauale. Mõlemad taimepotid said alla veekausid. Nüüd laseme taimedel meie rühma valguse ja õhuniiskusega kohaneda.

Sidrunmeliss oli paremas seisus kui piparmünt. Piparmündi pott on väike, kuid tundub, et taimi on selles palju. Sidrunmeliss on suuremas potis ning tundub elujõulisem, tugevam vars ja suuremad lehed viitavad sellele.

Esialgu jätasime taimed kohanema, vaatame, kas lapsed panevad tähele, et aknalauale on mingid uued taimed...

Tegime tutvust rühma saabunud taimedega. Tutvustasime projekti eesmärgi ja projektitaimi. Püüdsime lastega uurida interneti abil kumb taim on kumb ja kuidas neil vahet teha.

Avastasime taimedelt putukad - lehetäid, kes need on?

Vahepealsel perioodil lasksime lastel ise märgata rühmas toimunud muutusi kuni lapsed ise hakkasid taimede kohta küsima.

Taimede kõrvale panime väikesed luubid, millega sai uurida taime varsi ja lehti lähemalt.

Milleks oled mõeldud, lõhnav taim?

Küll oled sa põnev, me armas sõber.

Tundmatud tegelased

21. 02 avastasime, et meie taimedel on lehetäid, siis uurisime lastega neid luubi abil. Kes on lehetäid ning mida nad meie taimedel teevad?

Lisaks uurisime kuidas saab lehetäidest vabaneda. Hetke olukorras oli kõige mõistlikum vabaneda nendest uputamise teel, sest rohelist seepi meil polnud sel hetkel.

22.02 uputame uuesti, sest pärast eelmist uputamist olid osad lehetäid ellu jäänud.

Lehetäid on väikesed, õrnade kehakatetega putukad. Esineb nii tiivulisi kui tiivutuid vorme.

Lehetäid on ühed peamised taimede kahjustajad. Nad imevad peamiselt noorte taimede ja võrsete mahla, nõrgestavad taime ja samal ajal eritavad mürki, mis põhjustab lehtede keerdumist. Keerdumise tulemusena tekivad võrsetippudesse „varjualused”, kust lindudel ja röövputukatel on raskem neid kätte saada. Lehetäide süljega levivad mitmed taimeviirused.

Istutasime ematimed ümber suurematesse pottidesse, et neil oleks rohkem ruumi ja toitaineid kasvamiseks.

Lapsed kastsid mulda ning segasid seda, et niiskust oleks ühtlaselt kogu mullas. Niisutatud mulla jagasid lapsed kahte potti. Istutasime emataimed ning asetasime sildid pottidesse, et paremini ära tunda taimi.

Tundub, et saime lehetäidest lõplikult jagu, luubiga, kontrollides ei suutnud leida ühtegi lehetäid.

Nädalavahetuse päike on piparmündile liiga teinud, tundub nagu see oleks päris ära kuivanud. Kuna esialgne pott oli väike, siis kõik vesi oli ära auranud. Loodame, et taimeke jääb ikka ellu.

“Küll see muld teeb käed mustaks”

“Mullal on kummaline lõhn”

“Vaadake millised need valged juured on”

“Mina tahan taimedele juua anda!”

2. märts 2022

Nº004

Vaatleme lastega kuidas taimedele ümberistutamine on mõjunud. Nõ mõõdame mulla niiskusetaset katsumise teel ja valame taimedele vett juurde.

Lastega Ilmakaare määramine õpetaja abil päikese vaatlusega. Kust tõuseb päike? Kuhu loojub? Taimede kasvukohaks saab ida.

Sidrunmelissile on ümberistutamine väga hästi mõjunud. Kuna piparmünt on saanud päikesekehjustusi, siis näeb ta üsna nigel välja. Tundub, et uuest mullast paistab imepisikesed kasvud. Loodame et piparmünt jääb ellu!

11. märts 2022

Nº005

Mõõdame katsudes mulla niiskust ning kastame taime, et nädalavahetusel päike taimi ära ei kuivataks.

Piparmündil paar väikest õrna oksa on ellu jäänud. Huraa!

Leidsime jälle mõned lehetäid. Uurime neid luubi ja mikroskoobiga. Mikroskoop on väga põnev asi kõigile ja see teeb nii väikese putuka veel nii suureks!

Teeme jälle lehetäide tõrjet uputamise teel, sest see on siiani hästi töötanud. Kui see viis töötab, siis ei hakka muid vahendeid kasutama, nii hoiame oma taime kõige puhtamana.

Avastasime piparmündil ja melissil jälle lehetäid. Väga põnev oli vaadata läbi mikroskoobi, milline see lehetäi siis suurelt on... päris hirmus ikka.

Lehetäide käsitsi ära korjamine piparmündilt.
Taimede lõhnade uurimine.

Animatsiooni vaatamine (mida teeb lepatriinu
lehetäiga). Uue putuka uudistamine

Kuna hommikuks oli ikka palju lehetäisid, siis
korjasime käsitsi õrnalt varrelt lehetäisid.

Tõime rühma uue piparmündi (šokolaadi
piparmünt), et lastel oleks põnevam ka piparmündi
kasvamist jälgida, sest tundub, et vana taim ei
kasva niipea pistikute tegemise kõlbulikuks.

Kuna oli olemas uus piparmünt, siis lapsed said
võrrelda lõhnasid. Kas melissil oli samasugune
lõhn nagu alguses? Algul lapsed ei tundnud lõhna
kuid noorte lehtede juurest lõpuks leidsid lõhna
üles.

Leidsime uue piparmündi juurest lepatriinu! Ta
oli väga loid, “nagu magaks”. Loodame, et aitab
meid lehetäidega võitlemisel.

Avastasime, et vanema piparmündi mullal
sibavad pruuni värvi väikesed putukad, uurisime
ühte putukat mikroskoobi pilgu läbi. Ei tea, mis
putukas see olla võib? Kas mõni lestaline?

Pistikuid teha veel ei saanud, sest tegelesime
kahjuritõrjega. Uuel piparmündi taimel laseme
natukene uue keskkonnaga kohaneda.

Vaatleme taimi, kontrollime, kas on lehetäisid. Kontrollime taimede mulla niiskusetaset. Katsusime taimede mulda, kas on vaja taimi kasta. Uue piparmündi muld oli täitsa kuiv, melissi muld oli õrnalt veel niiske, vanema piparmündi muld oli täitsa niiske. Uus piparmünt on väga jõudsalt kasvanud, tundub, et uus keskkond meeldib väga.

Hommikul lapsed avastasid, et on jälle lehetäisid juurde tulnud ja nägime luubiga lehetäide munasid. Ettevaatlikult said munad ja lehetäid ära korjatud ja vette uputatud. Katsusime taimede mulda, kas on vaja taimi kasta. Uue piparmündi muld oli täitsa kuiv, melissi muld oli õrnalt veel niiske, vanema piparmündi muld oli täitsa niiske.

Lepatriinu kahjuks pole ellu jäänud, püüame ise edaspidi lähetaidega võidelda.

Töime natuke kevadet tuppa. Kaseoksad on nüüd teistele taimedele seltsiks. Jälgime, kuidas hakkavad okstel lehed tekkima.

Lisaks töid lapsed kevade saabumise puhul lumikellukesi ja nartsisse rühma. Kohe kevadisem tunne on.

PISTIKUTE TEGEMINE 22. MÄRTS

Kuna polnud ühtegi kahjurit näha, siis otsustasime, et teeme pistikud. Lapsed niisutasid mulda ja tõstsid seda topsidesse. Melissi taimest saime teha 11 pistikut. 10 pistikut panime mulda juurduma ning ühe vette, et näeksime, millal tulevad esimesed juured.

Vanast piparmündi taimest ei saanud võtta ühtegi pistikut, kuna taim on väga nõrk, vaevu kasvab. Kuna uuele piparmündile väga meeldib uus keskkond ja ta kasvab jõudsalt sirgelt taeva poole, siis otsustasime uuel piparmündilt ka pistikut võtta. Sellelt taimelt saime 2 pistikut, üks suurelt sirgelt varrelt ja teine väiksemalt harult. Nüüd saab uus piparmünt rohkem hargnema hakata.

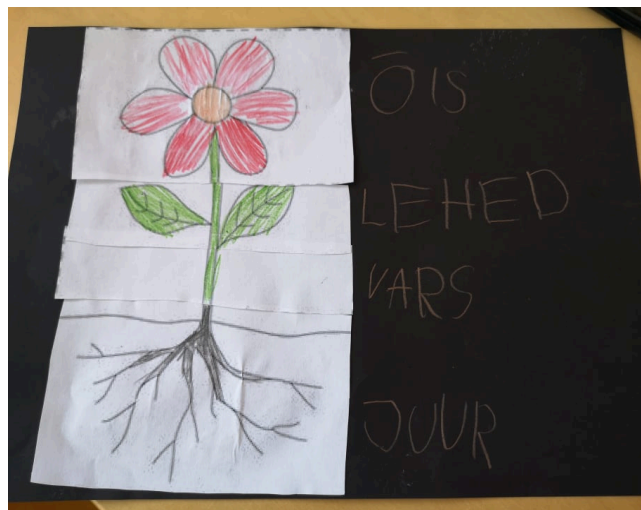
Kastame pistikuid. Temperatuuri ja valguse mõõtmine. Temperatuuri mõõtmiseks asetame taimede lähedale termomeetri. Taime osade uurimine.

Üle sai vaadatud pistikute mulla niiskustase. Mõõtsime ruumi temperatuuri- termomeeter näitas kell 12:30 27°C.

Hakkasime ka valguse taset mõõtma Ledvance Lux-O-Meter äpiga. Olenevalt asukohast aknalaua oli kas 2578- 3415 LUXi.

Vaatasime üle taime osade nimetused. Panime ise kokku taimepusle ja kirjutasime juurde taime osadele nimetused.

25. märts 2022

Nº010

Pistikute vaatlus - kas on midagi uur märgata. Taimede kastmine. Paneme tähele, et meie pistikute muld kuivab väga kiiresti. Kui pistikuid tegime, siis panime igale taimele topsikese peale, et oleks nagu igal taimel väike kasvuhoone.

Pistikud veel juurdunud ei ole. Tunduvad veel elus - ei ole ära kuivanud. Vahetasime vees oleva pistiku vett.

28. märts 2022

Nº011

Pistikute ja taimede vaatlus, kastmine. Endiselt pole märke, et pistikutel oleks juuri. taimed vajuvad väga longu, kui muld kuivaks jääb.

Nädalavahetusega on emataimede ja pistikute muld üsna ära kuivanud, kastame pistikuid ja teisi taimi. Väga hea on see, et oleme lõplikult lehetäidest ja muudest putukatest lahti saanud.

On näha ka, et rühma toodud kaseoksad on lehte läinud, armsad väikesed kase lehekesed toovad rühma kevadehõngu.

30. märts 2022

Nº012

Pistikute vaatlus, kastmine, temperatuuri ja valgushulga mõõtmine. Valgushulk lõunal on 2703 LUX'i, temperatuur 24 °C.

Avastasime, et vees oleva pistikule on tekkinud "valged väikesed kriipsud" ehk juured. Mulla sees olevad pistikud on üpris hädised.

TAIMEDE JA PISTIKUTE JÄRJEPIDEV KASTMINE JA JÄLGIMINE 1.04- 6.04

Kastsime järjepidevalt emataimi ja pistikuid. Aeg-ajalt uurisime ka, ega juhuslikult mõnda lehetäid pole ellu jäänud. 6. aprillil said lapsed joonistada pilte loomekonkursile.

Pistikute potistamine oli võetud päevakavasse. Nüüd on kindlalt aru saada, milline pistik on ellu jäänud ja milline mitte. Emataimed on ilusti kasvama hakanud, sh ka tavaline piparmünt.

Temperatuuri lõuna ajal oli 25 °C ning valgust oli 2606 LUX'i.

Mulda juurduma pandud pistikutest on siiski ellu jäänud vaid kolm taimekest. Kaks piparmündi ja üks melissi pistik. Kokku saime õnneks ikka 4 pistikut potistada, sest üks ilusate pikkade juurtega melissi pistik ootas potistamist vee topsis.

Taimede vaatlemine, mulla niiskustaseme määramine, vajadusel kastmine.

Kahjuks taimi uurides leidsime melissi emataimelt lehetäisid, ikkagi ei ole veel 100% nendest vabaks saanud. Pistikud on uue mulla hästi vastu võtnud ning muld isegi ei vajanud veel kastmist. Kastsime uuemat piparmündi taime. On näha, et projekti alguses nukralt kuivanud ja putukatest räsitud piparmünt hakkab elumärke näitama ning kogub aina elujõudu. Lehed on küll väikesed, kuid kasvavad visalt.

Taimede kastmine. Päike on jällegi taimedele pisut liiga teinud. Tõstisime neid aknalaualt veidi kaugemale kapile. Hoiame pistikuid ja emataimi üksteisest kaugemal, et kui tuleb uusi lehetäisi, siis need ei leviks pistikutele.

On aeg teha teine ring pistikuid. Nüüd lõpuks saame oma algsest piparmündi taimest pistikuid teha..

Oli aeg teha pistikud, taimed on mõnusalt kasvanud ja kosunud eelmisest pistikute tegemisest. Piparmündi pistikuid saime sel korral 25 ja sidrunmelissi pistikuid 21. Šokolaadi piparmündi pistikuid saime 12.

Seekord otsustasime kõik pistikud vette panna, sest eelmisel korral oli näha, et nii tehes tekkisid juured kiiremini.

Õhtul tegime pistikute tegemisel nõ ülejäänud lehtedest teed. Osadele lastele väga meeldis piparmündi ja sidrunmelissi tee. Kuna lehti oli rohkem kui tee tegemiseks vaja oli, siis need lapsed, kes soovisid, said lehekesi ka koju ksssa, et seal ka teed teha.

Kastsime esimese ringi pistikuid. Kastmine jätkub ka edaspidi, vastavalt taimede vajadusele.

Piparmündi pistikutele (nii hariliku kui ka šokolaadi omadele) on tekkinud nädalavahetusega ilusad juurekese. Klaas purgist on väga hea läbi näha ning vaadelda kuidas nad üha kasvavad. Melissi pistikutel pole juuri veel näha, anname neile rohkem aega.

Vahepeal on mõned lühema varrega pistikud ära kuivanud või, mis liiga palju vette on vajunud, pehmeks/ lõgaseks läinud. Hariliku piparmündi pistikuid saime mulda pista 7 ning šokolaadi piparmündi pistikuid 10. Asetasime need aknalauale esimese ringi pistikute kõrvale.

Kuigi “Maitsetaimedega sõbraks” projekt on lõppemas, siis Pokude rühma jaoks projekt veel ametlikult lõppenud ei ole. Kasvatame aga hoogsalt armsaks saanud taimi edasi. Kuna pistikuid jõudsimme üpris vähe teha ning kõik lapsed soovivad omale endale taimekesi, siis jätkame pistikute tegemise ning nende eest hoolitsemisega.

Piparmünt ja sidrunmeliss on laste jaoks nüüd tuttavad maitsetaimed ja nad teavad, et nende taimede lehtedest saab väga maitsvat jooki.

Üle sai vaadatud pistikute mulla niiskustase. Kastsime pistikuid ja emataimi, et nädalavahetusel taimekesed ära ei kuivaks. Mõõtsime ruumi temperatuuri-termomeeter näitas lõunal 25°C, valgust oli 3620 LUX’i.

Melissi pistikutele hakkavad vaikselt juured tekkima, osad melissi pistikud vajavad veel aega, harjumiseks, juurte tekkimiseks.

A close-up photograph of a purple flowering plant, likely Salvia (Sage), with several bees on the blossoms. The background is a soft-focus green. The text is overlaid in the center in a bold, black, serif font.

**Tartu Lasteaed Tähtvere
Pokude rühm tänab põneva
projekti eest!**